

Anders zijn

Kernzin: *Ik mag al mijn naasten liefhebben als mijzelf.*

VOORAF

Informatie

- Deze les vraagt de nodige aandacht en voorzichtigheid, omdat over seksuele diversiteit in onze samenleving en onder christenen verschillend gedacht wordt. Niet de standpunten rondom acceptatie van homoseksueel gedrag, maar de houding tegenover medemensen met een andere gerichtheid staat centraal in deze les. Respectvol gedrag en acceptatie sluiten aan bij de ontwikkelingsfase van leerlingen die de puberteit, en daarmee de zoektocht naar hun eigen identiteit, ingaan. Het overbrengen van een standpunt zou al onnodig stigmatiserend en afwijzend kunnen werken.
- De seksuele gerichtheid is bij leerlingen van deze leeftijd nog volop in ontwikkeling. Pas wanneer de leerlingen in de puberleeftijd komen, kan de seksuele gerichtheid echt duidelijk worden. Dat betekent concreet voor deze les dat het onderwerp vooral feitelijk en vanuit de omgeving benaderd wordt. De leerlingen komen in aanraking met mensen die seksuele gevoelens hebben voor het andere geslacht of onzeker zijn over de eigen seksuele identiteit door:
 - Bekenden of familieleden die homofiel zijn of erover praten
 - Media-aandacht voor homogereleerde onderwerpen
 - Het gebruik van scheldwoorden als *flikker* of *homo*
- Deze les is mede gebaseerd op de visienota van de stuurgroep (Homo) seksualiteit van de VGS (zie www.vgs.nl). De hoofdpunten hieruit zijn:
 - De Bijbelse norm is seksualiteit als gave van God binnen een duurzame huwelijksrelatie van man en vrouw.
 - Er is spanning met de realiteit van de gebroken wereld.
 - Zorgvuldigheid is van belang; een veilig pedagogisch klimaat en liefde voor elke naaste.
 - Eerlijkheid is ook van belang; een open gesprek over levensvisie en levenswijze.
 - Werken aan toerusting en vorming, waarbij homoseksualiteit ingebed wordt in het bredere thema seksualiteit.
- Er wordt over seksuele diversiteit verschillend gedacht, ook binnen christelijk Nederland. Er wordt door christenen vaak verschil gemaakt tussen de homofiele medemens en de homoseksuele praktijk. De medemens mag niet veroordeeld worden, maar moet juist volledig aanvaard en gerespecteerd worden. De homoseksuele (en biseksuele) praktijk, zoals deze in onze moderne samenleving wordt geaccepteerd, is voor veel Bijbelgetrouwe christenen echter niet acceptabel.

Vorbereiding

- Houd er rekening mee dat de kennis en ervaring van leerlingen rond dit onderwerp erg kan verschillen.
- Benodigde materialen:
 - Afbeeldingen:
 - krantenkoppen over vormen van seksuele diversiteit
 - Het verhaal van Sander (bijlage 1)

Doelstellingen

- De leerlingen weten wat de begrippen rondom seksuele diversiteit inhouden.
- Ze kennen de Bijbelse norm van seksualiteit en zijn zich bewust van de afwijkingen van die norm in onze samenleving.
- De leerlingen leren om mensen met een andere gerichtheid niet te veroordelen, maar te accepteren en te respecteren als mens.

INTRODUCTIE

- De leerlingen zitten aan hun eigen tafel. Vraag de leerlingen om stilte in de klas.
- Schrijf op het bord in het groot het woord HOMO.
- Deel een klein gekleurd stukje papier uit (A5-formaat) en geef de opdracht: 'Schrijf in een paar woorden wat dit woord op het bord met jou doet. Waar denk je allemaal aan? Welke woorden komen er nog meer bij je op?'
- 'Houd dat nog even voor je zelf, praat er niet met anderen over.'

KERNINHOUD

Woorden rondom seksuele diversiteit

- Nodig de leerlingen uit om in de kring te komen. Ze hebben allemaal hun gekleurde papier in hun hand.
- Vraag wie er wil zeggen wat er op het gekleurde papier staat. Schrijf wat er gezegd wordt, rond het woord op het bord.
- Wanneer er geen nieuwe zaken meer bijkomen, wordt er een indeling gemaakt in de begrippen die de leerlingen hebben genoemd. Probeer onderscheid te maken tussen positieve dingen en negatieve kenmerken.
- Het is niet goed in te schatten waar de leerlingen mee komen. Woorden als gay, lesbo, pot, mietje, nicht zijn helaas gangbare scheldwoorden. Het doel van deze opdracht is om erachter te komen wat de leerlingen weten en hoe de leerlingen over medemensen met een andere gerichtheid denken.

Waar hebben we het over?

- Vat samen wat er op het bord is geschreven en wat dit betekent.
- Praat met elkaar over het begrip homo.
 - Wie weet eigenlijk waar het woord homo vandaan komt?
 - Wat betekent dat woord?
- Schrijf het woord 'homofilie' op het bord. 'Homo komt van homofilie, dat is ontstaan uit twee Griekse woorden.'
- 'Homo = dezelfde en fileo = houden van.'
- 'Homofilie is dus houden van dezelfde, ofwel houden van iemand van hetzelfde geslacht.'
- Schrijf de conclusie op het bord, nadat alle begrippen en woorden die er stonden zijn weggeveegd. Zorg dat er ruimte is op het bord voor de woorden die hieronder benoemd worden.
- 'Homofilie is houden van iemand met hetzelfde geslacht. Een man houdt van een man, een vrouw houdt van een vrouw. Het komt voor bij mannen en bij vrouwen. Bij vrouwen noemen we het lesbisch.' Schrijf ook het woord 'lesbisch' op het bord.
- 'Veel jongeren denken als ze ouder worden een poosje dat ze misschien ook verliefd worden op mensen van hetzelfde geslacht. Bij een aantal mensen gaat dat niet over. Zij voelen zich vooral aangetrokken tot mensen van hun eigen geslacht (homofilie of lesbisch).'

homofilie

- 'Homoseksualiteit (schrijf dat woord erbij op het bord) betekent dat mensen deze homofiele gevoelens in praktijk brengen. Dus een relatie beginnen, samen gaan wonen of gaan trouwen met elkaar.'
- 'Er zijn ook mannen en vrouwen die zich aangetrokken voelen tot mensen van beide geslachten, dus zowel jongens als meiden. Dat noem je biseksualiteit.' Schrijf ook het woord biseksualiteit op het bord.
- Schrijf hierna 'holebi' op het bord. 'Ho-le-bi wordt gebruikt als afkorting voor mensen die homofiele, lesbische of bi-seksuele gevoelens hebben.'
- Schrijf als laatste 'transseksualiteit' op het bord. 'Ook van dit lastige woord moet je de betekenis weten. Eigenlijk hebben deze mensen een identiteitsstoornis: ze zijn een man, maar ze voelen zich eigenlijk een vrouw en willen ook een vrouw zijn of worden. Of andersom: ze zijn vrouw, en ze voelen zich man. Dit kan heel moeilijk zijn voor kinderen, jongeren, of volwassenen die deze gevoelens bij zichzelf merken.'

Een kijkje in de samenleving

- Bespreek de krantenkoppen uit de afbeelding. Vertel dat dit soort koppen soms in de krant te vinden is. 'Wat betekent dat dan?'
- Neem de koppen met de leerlingen door en geef ze de gelegenheid verhelderingsvragen te stellen.
- Andere voorbeelden van berichten die in kranten soms gemeld worden zijn:
 - Homojongere gepest door leeftijdsgenoten.
 - Ambtenaar weigert homohuwelijk te voltrekken.
 - Voorlichting seksuele diversiteit verplicht op scholen.
 - Homojongeren zijn vaak eenzaam en vinden geen steun bij de kerkelijke gemeente.
 - Adoptiebeleid voor homostellen verruimd.
 - Homostel mishandeld door jongeren.
 - Gay-parade opnieuw een groot succes – duizenden bezoekers!
 - Lesbisch stel adopteert een gehandicapt meisje uit Malawi.
- Vul dit zo mogelijk zelf aan met actuele onderwerpen.
- Wanneer de koppen duidelijk zijn, kiezen de leerlingen er een uit en gaan in viertallen een mening vormen over deze kop. Deze schrijven ze kort en duidelijk op.
- In de kring worden (een aantal van) deze meningen uitgesproken. Anderen kinderen mogen weer vragen stellen of hun mening geven.
- Vat samen en geef ook een conclusie:

mening vormen

In onze maatschappij is homoseksualiteit een door de wet geaccepteerd verschijnsel en aan de andere kant is er ook toch veel commotie over. Homo's zijn vaak het slachtoffer van geweld en het mikpunt van spot of agressie. Wij geloven dat God het huwelijk en seksualiteit heeft bestemd voor man en vrouw. Zo heeft God het bedoeld aan het begin van de Bijbel, en zo zegt Jezus het later precies hetzelfde (Mat 19:3-9). Wel weten we dat er veel gebrokenheid is. We moeten, net als de Heere Jezus, alle mensen accepteren en liefhebben, maar we hoeven niet al het gedrag te accepteren.

- 'Wat betekent het om iemand te accepteren? In elk geval niet uitschelden, niet negeren, niet pesten. Maar wat wel?'
- Laat de kinderen zoveel mogelijk voorbeelden noemen van goed met elkaar omgaan, ongeacht 'anders zijn'. Kunnen ze daar nieuwe krantenkoppen over maken?

hulp en steun

Je zult maar homo zijn...

- ‘We hebben heel wat woorden en begrippen langs zien komen over mensen die gericht zijn op het andere geslacht. Hoe kom je daar nu achter en wat betekent dat dan? Dat is niet zo eenvoudig. Dat gaat vaak met veel moeite en verdriet.’
- Lees het verhaal uit bijlage 1 voor. En bespreek na afloop de volgende vragen:
 - Wat voel je als je dit verhaal hoort?
 - Wat zou je dan tegen Sander willen zeggen?
- In onze maatschappij en ook onder christenen wordt verschillend gedacht over homoseksualiteit. Waar we het in elk geval over eens zijn is dat ieder mens, ongeacht de gevoelens die hij of zij heeft, respect verdient en zich thuis moet voelen. Juist als je je anders voelt, heb je mensen om je heen nodig.’
- Ga met elkaar na hoe Sander geholpen is (praten, luisteren, troosten, huilen, bidden et cetera). ‘Onthoud dat goed, voor als er mensen met homofiele gevoelens in jouw omgeving zijn.’

AFRONDING

de Bijbel

respect

Houden van alle mensen

- ‘God liefhebben boven alles en je naaste als jezelf, dat is wat Jezus als het grote gebod geeft (Mattheus 22:34-40). Dat betekent elkaar accepteren en samen zoeken naar Gods weg.’
- ‘Dit houdt dus in dat we mensen met een andere gerichtheid respecteren en niet veroordelen om zijn of haar gerichtheid. We moeten alle mensen liefhebben, maar niet al het gedrag accepteren. Laten we goed met elkaar omgaan, eerlijk met elkaar praten en voor elkaar bidden.’

BIJLAGE 1

Verhaal van Sander

Hallo allemaal, laat ik me even voorstellen aan jullie. Noem mij maar Sander. Als je de letters van die naam door elkaar husselt, ontstaat er een ander woord. Probeer het eens. Ik wacht wel even. ... Ben je er uit? ANDERS! Ja, goed zo. Dat past heel goed bij mij, want ik ben anders. En dat ben ik eigenlijk altijd geweest. Ik ben namelijk nog nooit verliefd geweest op een meisje. Ik vond meisjes altijd lief en aardig en ik had op de basisschool altijd veel vriendinnetjes waar ik mee speelde. Ik speelde toch al liever met meisjes dan met jongens, omdat zij vaak van die ruwe spellen speelden. Na de basisschool kwam ik in de stad op een grote school met wel duizend leerlingen. Ik voelde me daar wel een beetje verloren, maar ik kreeg al snel een aardige vriend, een jongen die bij mij in de klas zat, en we konden een heel eind met elkaar mee fietsen. Dat was plezierig. We werden heel goede vrienden. Er waren trouwens meer vrienden bijgekomen en samen hadden we veel plezier. Na verloop van een aantal jaren merkte ik dat juist deze ene vriend voor mij steeds meer ging betekenen. Ik vond het fijn als hij dicht bij mij was en soms raakte hij mij aan. Gewoon, niets bijzonders, een arm om me heen of een klap op mijn schouder. Ik raakte daarvan in de war. Ik wist niet goed hoe ik daarmee om moest gaan. Ik probeerde het gevoel dat ik voor hem had, van me af te duwen door juist veel met meisjes om te gaan. Ik heb zelfs het contact met hem verbroken, omdat ik hem niet meer kon zien, zonder naar zijn aanrakingen te verlangen. Dat was heel moeilijk. Hij begreep niet waarom ik niet meer met hem

om wilde gaan en we hebben veel ruzie gehad en lelijke dingen gezegd. Ik was daar heel erg verdrietig over en van streek van. Ik begreep inmiddels dat ik verliefd op deze vriend was geworden. Ik! Een jonge vent, elke zondag in de kerk, verliefd op een andere jonge kerel. Ik was ziek van ellende, want dit mocht toch niet? Praten met anderen over mijn homofilie was in het begin heel erg moeilijk. Ik woonde in die tijd al niet meer thuis; ik zat op kamers in de stad waar ik studeerde. Soms ging ik in het weekend naar huis. Tijdens een van die weekenden heb ik 'het' verteld. Mijn zusje had al lang in de gaten dat het niet goed met mij ging. Zij heeft het 'eruit getrokken' en daar ben ik haar heel dankbaar voor. Zij heeft niet gezegd dat ik vies of smerig was. Zij heeft alleen maar geluisterd en mij daarna getroost. Samen hebben we gehuild en gebeden. En dat was zo'n opluchting voor mij. Er viel een last van mijn schouders. Ik was homofiel, maar ik mocht er zijn. Voor mijn ouders en ook voor mijn hemelse Vader.

We zijn nu een aantal jaren verder. Ik ben nog steeds homofiel. Dat heb ik geaccepteerd. En ik ben christen, ik probeer te leven zoals God dat van mij vraagt. Ik heb ook weer contact gezocht met die vriend van vroeger. We hebben alles uitgepraat. Hij begrijpt nu heel goed waarom ik toen geen contact meer met hem kon hebben. Hij had helemaal niet in de gaten dat hij zulke heftige gevoelens bij mij losmaakte. Hij is inmiddels getrouwd met een lieve vrouw en trotse vader van een schattig dochttertje. Fijn dat jullie naar mijn verhaal hebben geluisterd en ik wens jullie het allerbeste. Jullie zijn nog heel jong en zullen nog van allerlei dingen tegen gaan komen in het leven. Ga met God, dan vaar je altijd een juiste koers.

Groet, Sander

Achtergrondinformatie Seksuele diversiteit

In 2010 heeft het scp in een representatief onderzoek onder de Nederlandse bevolking aan mensen gevraagd naar welk geslacht hun seksuele voorkeur uitgaat. Hieruit bleek dat 3% van de mannen en 1% van de vrouwen zich uitsluitend tot de eigen sekse voelt aangetrokken. 6% van de mannen en 5% van de vrouwen is enigszins of evenveel op de eigen sekse gericht. Deze laatste groep, die als biseksueel getypeerd kan worden, is dus groter dan degenen van wie de seksuele voorkeur uitsluitend naar de eigen sekse uitgaat.

Biseksualiteit is seksualiteit tussen mensen van verschillend geslacht en van hetzelfde geslacht. Deze term verwijst dus enerzijds naar seksuele gedragingen/verlangens naar mensen van beide geslachten, als ook anderzijds naar een seksuele identiteit, geaardheid of oriëntatie gekenmerkt door een romantisch of seksueel verlangen naar mensen van beide seksen.

Transseksualiteit is het fenomeen waarbij een persoon zichzelf beschouwt als behorende tot de andere sekse, en ook de behoefte heeft dit gevoel te vertalen naar de realiteit. Over hoe vaak het voorkomt bestaat onduidelijkheid, geschat wordt bij 1 op de 10.000 mensen.

In enge zin is transseksualiteit het proces van een persoon die in een lichamelijke verandering van de ene naar de andere sekse zit. Dit begint met de zogenaamde real life test en eindigt, echter niet in alle gevallen, met de werkelijke operatieve geslachtsverandering.

Transseksualiteit is de extreme vorm van geslachtsidentiteitsstoornis (genderdysforie), waarbij er bij de persoon in kwestie een verschil bestaat tussen de beleefde seksuele identiteit en de biologische seksuele identiteit. Hieruit volgt de wens in transitie te gaan naar het andere geslacht. Omdat genderdysforie in verschillende gradaties voorkomt zal niet iedere genderdysforie persoon de volledige transitie willen doorlopen. Sommigen voelen zich tussen de geslachten in; transgenderisme, waarbij anderen al voldoening halen uit crossdressing. Dit ruimere begrip wordt ook wel transgender genoemd.

Wegens de verwarring met homo-, hetero- en andere vormen van seksualiteit, spreekt de DSM IV in plaats van transseksualiteit, nu over geslachtsidentiteitsstoornis. Transseksualiteit heeft immers maar zijdelings te maken met seksualiteit, niets te maken met het geslacht van de mensen tot wie men zich aangetrokken voelt, maar alles met de eigen geslachtsidentiteit.

Vaak wordt de term transseksueel ten onrechte gebruikt voor een persoon die de verandering al in zijn geheel heeft doorlopen en dus al de geslachtsverandering heeft ondergaan. Dit is in feite onjuist, omdat de persoon niet meer in de transgressie (overgang) zit van het ene naar het andere geslacht. Als de persoon de hele transgressie heeft doorlopen, wordt deze ex-transseksueel of gendereufoor genoemd.

Transseksuelen wensen te worden aangeduid met het geslacht waarmee ze zich identificeren. Een man-naar-vrouw transseksueel wordt een transvrouw genoemd, een vrouw-naar-man transseksueel een transman.

Bronnen:

Keuzenkamp, S. (red.), Kooiman, N., en Lisdonk, J. van, (2012). *Niet te ver uit de kast. Ervaringen van homo- en biseksuelen in Nederland*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Transseksualiteit>, maart 2013